

Et Patrum Canones detestantur) studium conservandi pluria beneficia curam animarum habentia, unde populus fidelis graviter scandalizatur, & optimorum quorumcumque animi a Clero alienantur, spoliantur Ecclesie debitis ministeriis, cessatio inducitur cultus divini: Fundatores, quorum sacrosancta & inviolabilis debet haberi suprema voluntas, spe & expectatione sua fraudantur; meliores, quibus beneficium aliquod Ecclesie certe deberetur, quique ministrare in eo possint, & cupiant, non absque injuria & offensione Dei excluduntur, & ad studia profana impelluntur, ubi Ecclesie poterant esse ornamento, donec Casarea Majestas provisionem meliorem adversus licentiam hanc a Summo Pontifice impetret, id quod ab Ecclesiasticis Imperii Statibus rogatus in se recepit, a Sanctitate ejus eniti ac fragitare velle; statim & communi maturaque deliberatione cum Concilio præhabita, quod justissimum est, & ad Ecclesie edificationem pertinet, sancimus, ut beneficiarius quisque, si beneficium habet a curis libera, aut beneficium curatum unum, aliud simplex, satisfaciatur officio, cujus gratia beneficium accepit secundum intentionem fundatoris, sacros Canones, & Patrum decreta: & ab Ecclesia, ubi beneficium negligit, non participet. Etenim Divini juris est, ut qui servit Altari, de Altari vivat: nec bono jure is, qui non servit Altari, vivit de Altari; sicut stipendium non debetur nisi militanti. Si vero curatum habet beneficium, apud Ecclesiam, ubi beneficium habet, resideat, & officio satisfaciatur, alioquin nihil percepturus: pertinetque ad Episcopum, sive illos quibus id juris competit, ut de prebendis sive beneficii fructibus ad Ecclesiam illius utilitatem disponant: nisi beneficiatus ille Ecclesie Dei utilis aliquod servitium interim impendat. Quod si quis juxta caput, de multa, de prebendis, qualiscumque jam impetravit a Sede Apostolica facultatem pluram unam beneficia retinendi, mandamus, ut hanc Episcopo suo aut ejus visitatoribus, secundum dispositionem capituli Ordinarii, de officio Ordinarii in 6. presentet atque exhibeat. Que si appareat sufficiens, curet Episcopus, ut beneficia debitis officiis non fraudentur, alioquin beneficiatus uno quod maluerit retento, reliqua libere resignet aut remittat viris idoneis personaliter reside-re voluntibus, absque præjudicio tamen presentantium, eligentium, & collatorum conferenda. Si vero dispensatum sit cum indigno, Summo illud Pontifici ceteri Episcopus significare, ut digniori de beneficio provideatur per eos, quibus alias competit jus eligendi, conferendi, vel presentandi.

Damna ex præbendarum pluralitate dimanantia fusius persequitur Joannes XXIII. extravag. execrabilis, de præben.

23. Nono, ubi Collegia, vel Monasteria, vel habentes dignitates, habent Ecclesias Parochiales incorporatas cum decimis, juribus, & censibus, quas communiter soleant Pastoribus vel perpetuis Vicariis cum assignatione portionis fructuum regendas committere; si portio talis sit accisa, nec sufficiat ut honeste ac decenter ex ea vivatur, nec causa sit ut anima negligantur, aut deseratur officium, vel ad curas sordidas Pastor illo pro victu comparando adigatur; mandamus & decernimus, ut iusta portio secundum reformationem ei de decimis Collegii, vel Monasterii bonis assignetur, sive per Episcopum loci, sive per ejus Visitatores. Similiter ubi temporales Rectores ad regendas Ecclesias conducuntur, decernimus, ut iis iustum & dignum stipendium detur pro locorum & personarum conditione ab Episcopo moderandum, quod decentem eis atque honestum victum atque vestitum suppediet.

Sacri Canones solcite providerunt, ut Rectoribus Ecclesiarum assignentur sufficientes portiones, ad vitam honeste sustentandam, e. extirpandæ, & c. exposuisti, de præben. & c. r. eod. citat. in 6. & novissime Concilium Tridentinum sess. 24. 13. & 15. de reform.

De quarto medio reformandi Ecclesiam, quod est Visitatio.

24. Non alius melius quam in visitatione deprehenduntur, corriguntur, & eradicantur errores & vitia, quæ visitatoribus dormientibus seminantur, crescunt, & securum robur acquirunt. Sic in Evangelio dicitur: Cum dormirent homines, venit inimicus homo, & seminavit zizania, morum nimirum, & doctrinæ corruptelam. Dormiunt Prælati, qui non visitant. Soli vigilat & custodiunt, servant custodias noctis vigilantes super gregem suum, qui mala, quæ metuuntur, visitatione præcitant. In primis igitur mandat & præcipit omnibus, quibus visitandi onus incumbit, tam Episcopis quam Archidiaconis, ut per frequentes & accuratas visitationes iis medeantur de cetero damnis gravissimis,

quæ defectus visitationum neglectarum, aut solummodo perfactoriarum, passim per Dioceses invexit. Cum vero nesciretur, utrum Tridentinum Concilium (quod futurum Cæsar promiserat, & necdum finitum erat) aliquid super Episcopali exemptorum Regularium visitatione decrevisset, statuitur isto Provinciali Concilio, ut saltem offeratur Regularibus visitatio: & ubi obtineri non poterit, vocentur Regularium Prælati, & adhortentur ad reformationem monasteriorum sibi subsectorum, de quibus ab eis rationem exiget universorum Juxta; vitiaque coercant subditorum, scandala cuncta præcitant, & regulari observationi sedulo invigilent. Concilium vero Trident. Episcopis potestatem fecit visitandi Regularium exemptorum Ecclesias, sed non interiora Monasteriorum regularium & exemptorum, nisi de ipsorum consensu, ad evitanda scandala, quæ nascerentur ex Regularium resistentia, qualia contingere in visitatione Monasterii Lininiensis, quam aggressus fuerat Episcopus Forojulienis, Fausto existente illius monasterii Abbate. Concil. Trid. sess. 24. cap. 11. de reform. Sane Monachi ac Regulares extra Monasterium degentes, si deliquerint, possunt ab Ordinariis visitari, puniri & corrigi sess. 6. cap. 3. Observatione speciali dignum est Trident. decretum sess. 7. cap. 8. Locorum Ordinarii Ecclesias quascumque quomodolibet exemptis auctoritate Apostolica singulari amittuntur: & opportunis juris remediis providere, ut quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis imminet, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicium deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis. Idem tamen Concilium sess. 21. c. 8. de reform. Omnia etiam regularia & exempta Monasteria, in quibus non viget regularis observantia, si sint commendata, visitari jubet ab Ordinariis ac Episcopis, qui congruentibus remediis etiam per fructuum sequestrationem, quæ renovatione ac reparatione indigent, resciant, & ordinabunt curam animarum, aliaque debita obsequia ut rite exerceantur, quam visitationem singulis annis iterari præscribit.

25. Secundo, providet ista Colonienfis Synodus ut visitentur pariter hospitalia, quæ sint Episcopi Patres pauperum & infirmorum, eorumque officii sit curare, ne debita illis elemosinæ subtrahantur.

26. Tertio admonet, ut quam minime fieri poterit, visitandarum Ecclesiarum expensis Prælati officium istud exequantur, nec eas jam multis hoc miserabili tempore tributis ac vectigalibus gravatas, majoribus quam necesse sit evictionibus, procurationibus, & familiaritatis comitatu atterant, aut victualium sumpta. De Parochiis vero, ubi tenues sunt redditus, providet, (nisi res presentiam urgeat) ut advocent visitandi ad proximum illius Decanatus locum, aut eo mittatur Sacerdos visitatoris electus comes cum sufficienti potestate, qui quæ presentia indigent, perlustrat & reformet.

27. Quarto, ne quid omittatur eorum, quæ reformatione indigent, præscribit, ut Prælati, antequam visitationi se accingant formulas sibi præscribat, quibus contineantur, quæcumque in actu visitationis perquirenda & percipienda atque ordinanda erunt.

De quinto reformandi medio necessario, scilicet Synodo.

28. Synodorum convocatio omnibus medetur, quæcumque vel officiorum neglectus, vel pravitas morum in Parochias invexit, & Parochos ad majorem sedulitatem excitat, a vitiis & defectibus deterret, & quæcumque in Ecclesiis vel promovenda vel corrigenda sunt, aperit, & reformat in meliorem statum & ordinem. Exigit ergo Concilium istud, ut vel bis, vel ad minus singulis quibusque annis per singulas quasque dioceses celebrentur. At vero Provinciales singulis trienniis juxta præscriptum Basileense sess. 15. quod deinde Tridentinum Concilium instauravit, & in usum revocavit, sess. 24. cap. 2. de reform.

De sexto medio, quod est Ecclesiastica Jurisdictio.

29. Jurisdictionis Ecclesiasticæ potestate tamquam supremo refugio compelluntur, qui sponte non inducuntur ad vitæ commendationem. Hanc Christus Ecclesie in Petri persona promisit. Matth. 16. Tibi dabo claves regni Calorum, quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in calis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in calis. Quam promissionem non ad unum Petrum pertinere, sed in omnes reliquos Apostolos transmissam alio loco infinuat; ubi dicit Matth. 18. Amen dico vobis, quodcumque ligaveritis super terram, erit ligatum & in calis: & quodcumque solveritis super terram, erit

erit solutum & in calis. Primum igitur decernit, ut singuli Provincia Antistites curas suæ jurisdictionis reformationem, constituantque Officiales ac ministros timentes Deum, ab omni numerum cupiditate & largitionibus prorsus alienos, quos nec odium neque favor aut gratia a recto tramite abducat, quos etiam jurejurando astringant.

30. Secundo, quia Juxta Ecclesiasticis officio suo perfuncti nequit, ubi Magistratus & sæculares homines contumacibus, & rebellibus patrocinium ferunt adversus Ecclesiasticæ judicia, vel illa impediunt; ad Imperatorem communibus precibus Concilii, aliosque sæculi Principes recurandum admonet, ut Magistratus & Judices subditos ad opitulandum judiciis Ecclesiasticis adigant.

31. Tertio, ut Prælati Judicibus & Officialibus sæculi excommunicationibus interminantur & decernant, si de matrimonialibus aliisque spiritualibus rebus judicium usurpent, præterquam in accessoriis temporalibus, ut sunt dotium jura & conventiones mutuaque partium donationes.

CONCILIIUM MOGUNTINUM

Anni 1549.

1. Tres sunt Archiepiscopus, quibus adnexa est dignitas Electorum Germanici Imperii: Colonia, Moguntia, & Treveri. Porro Moguntia, quæ civitas Rheno adject, convocatum est Concilium ann. Christi 1549. cui præsedit Archiepiscopus & sacri Imperii Princeps Elector Sebastianus ad Lutheranas hereses condemnandas, quæ dire tota Germania grassabantur, & ad instaurandam collapsam Ecclesie disciplinam. Primam Concilii partem occupant Canones quadraginta septem hæretica dogmata proscibentes, quos prætermittimus; non solum quia cunctis notissimi sunt, verum etiam quia inferius in majori ac generali Concilio Tridentino referuntur. Altera vero Moguntini Concilii pars canonibus septem & quinquaginta constat, quibus mores & sacra disciplina ordinantur ac moderantur.

2. Canone XLVIII. Admonemur non tantum Divina præcepta, sed etiam Ecclesiastica non posse sine grandi piaculo violari, cum in Divinis Scripturis religiosam Ecclesie constitutionibus observantiam ac obediendum prælati Deus ipse jubet, præcipitque Matth. 18. Si quis Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Et Apostoli loquentes de quibusdam sanctionibus, illas Divino Spiritui attribuere non reformident, dicentes Act. 15. Visum est Spiritui sancto & nobis. Et Paulus scribat Heb. 13. Obedite Præpositis vestris, & subjacete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri. Maxime autem auctoretur temere violentiam reatus, si accedat contemptus aut proximi scandalum.

Can. XLIX. Et quo minus in posterum salutaris Christi doctrine sinceritas peruersis dogmatibus aut noxiis opinionibus & hæresibus depravetur, decernimus, desinimus & præcipimus, ut homines vagi & ignoti, & qui testimonia Episcoporum suorum, tam ejus a quo recesserint, quam illius ad cuius diocesim diverterint, non habeant, a ministerio verbi seu predicationis officio in provincia nostra prohibeantur: Et soli admittantur hi, qui ad id munus rite vocati, & ordinaria auctoritate examinari fuerint & approbati.

Passim & frequenter docent sacre Paginæ, nemini cuiquam licere Verbum Dei prædicare, nisi cui evidens missio suffragetur. Nulla extitit unquam hæretica secta ab ista labe immunis, sola Catholica Ecclesia per continuum Prælatorum missionem, qui perpetua, & perenni serie Petro aliisque Christi Discipulis successerunt, jure nititur suos mittendi toto Orbe veritatis Evangelicæ Prædicatores, & accendi prohibendique a verbi ministerio, quotquot ab Apostolica Sede profecta auctoritate carent. Neque enim (ut Cypriani Carthaginensis Episcopi & Christi martyris ad Cornelium Romanum Pontificem epistola 55. scribentis verba usurpem) diu de hæreses oborta sunt, aut nata sunt schismata, quod Sacerdoti Dei non obtemperavit; nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus Juxta vice Christi cogitatur. Possent huc innumera sanctorum Patrum Græcorum Latinarumque testimonia Solis lumine splendidiora congerere. Sufficit enim audire, quid doceat Paulus Apostolus de missionis in Ecclesia necessitate simul & auctoritate. Difertis quippe verbis omnem verum Dei cultum, & omnem ipsius invocationem atque salutem animarum æternam huic missioni refert acceptam: idque admirabili gradatione ista confirmat Rom. 10.

Caesarii, Notitiæ Ecclesiasticæ.

13. & seqq. Omnis quicumque invocaverit nomen Domini, saluus erit. Quomodo ergo invocabunt, in quem non crediderunt? At quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine predicante? Quomodo vero predicabunt nisi mittantur? Sed idem quoque Apostolus missionis legitimam necessitatem ita urget, Hebr. 5. V. 4. & 5. Nec quisquam sibi sumit honorem; sed qui a Deo vocatur tamquam Aaron. Sic & Christus non semetipsum clarificavit ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum: tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Quin etiam Christus ipse & suam juxta & suorum Discipulorum missionem sic astruit Joann. 10. V. 21. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Et quia post abolitionem Mosaicæ legis sola Christi missio (utpote ad novam introducendam legem) extitit extraordinaria; idcirco judicavit necesse esse signis extraordinariis, multique stupendis miraculis ipsam stabilire: adeo ut istud asseverare non dubitavit Joann. 15. V. 24. Si opera non fecerim in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.

Can. LII. Et ne Parochi ac Concionatores sedulitatis ac laboris sui fructum amittant, si plebs Sacra eorum & conciones audire resugiat, præfatis nostris per loca ditioribus nostris subjecta injungimus, ut tempore concionum & divinorum Officiorum otiosam urbem & tabernis, e foro & plateis exigant, & concionibus ac divinis Officiis interesse, nisi legitimis causis impeditis, debitis panis compellant.

Regum Franciæ edictis pariter huic rei provifum fuit: Comitibus namque Aurelianensibus cunctis Judicibus injungitur, ut debitis panis inhibeat mercatus quoscumque & nundinas fieri, nec non publicas choreas exerceri Dominicis festisque diebus art. 23. Item ne circulares, scurræ & motiones publica edant spectacula isdem horis, quibus Divina Officia Dominicis aut festis diebus in Ecclesia celebrantur, ibid. art. 24. Præterea vetantur accessus ad tabernas, ad ganeas, aleas, & pile lusus horis divino destinatis Officio, ibid. art. 25. Hæc eadem denovo prohibentur Blænsium Comitiorum regni art. 38.

Can. LV. Presbyter vero qui vespertinam comperationem usque ad intempesam noctem produxerit, & mansu hesternam adhuc crapulam eructans celebrare presumpserit, aut qui hoc sacro ministerio ad superstitiones abuti ausus fuerit; Prælati sui arbitrio severe puniatur.

Can. LXI. Quo Dei gloria in observatione divini cultus magis illudretur, & fidelium devotio minus impediatur, diebus Dominicis & festiviis celebrandis mercimonia, tripudia, saltationes, quas damnat Concilium Tolætanum, & profana spectacula decernimus non permittere. Simul etiam ludicra quadam a pietate aliena & theatris quam templis aptiora censemus in Ecclesia non admittenda. De saltationibus in diebus Dominicis & festis S. Augustinus hæc ait in Psalm. 91. Sabbatum in presenti tempore otio quodam temporaliter languido, & fluxo, & luxurioso celebrant Judæi. Vacatio nostra a malis operibus, vacatio illorum a bonis operibus est. Melius est enim arare quam saltare. Illi a bono opere vacant, ab opere nugatorio non vacant. Idemque ferm. de tempore 215. Ne detrahendo, malo loquendo, & in Sanctis festiviis choros ducendo, cantica luxuriosa & turpia proferendo, de lingua sua, unde deberant Deum laudare, inde sibi vulnera videantur infligere.

3. Can. LXXIX. Virginum Monialium velut imbecillioris sexus continentiam & munire præstitis & adjuvare opportunis auxiliis volentes, presentium statim inhibemus, ne sanctimonialis cujuscumque Ordinis, quas votum sub perpetua clausura manendi astringit, quæcumque de causa (nisi sola inevitabili necessitate compulsa, aut tali morbo infecte, unde ex contagione alii periculum immineret) consortium sororum suarum relinquere, aut extra monasterium prodire ulla modo presumant. Vicissim vero, quo minus animi Deo dicatarum virginum pravus cupiditatis tententur, aut a salutaribus meditationibus distrahantur; omnibus personis, sive Ecclesiasticis & regularibus, sive laicis, presentium viris, serio interdici-mus, ne in ipsa Monasteria quarumcumque Monialium seu clausuras, nisi ex necessaria causa, cum honesto comitatu, & de manifesto consensu Superioris, ad quem pertinet, introire audeant, alioquin huic nostre prohibitioni temere contravenientes, si Ecclesiastici sint, suspensionis ab officio & beneficio; sæculares, excommunicationis pena percillantur.

Sapienter decrevit Bonifacius Papa VIII. ut Moniales professæ clausuras Monasterii egredi non possint, nec alii ad eas intrare, nisi causa legitima, finalque Superioris licentia interveniat. Simulque statuit, ut locorum Ordinarii in subjectis sibi Monasteriis propria, in exemptis